

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

84. An dubitans aliquem Psalmum, vel Horam omisisse teneatur repetere?
Ex part. 4. tract. 3. resolut. 68.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

cursus resolutio inisset. Posito illo fundamento, cætera necessario sequuntur, qui transglucire consequentias illas non velit, oportet, ut aliis fundamentis inisset. Sed quibus? nulla habent, sed tantum dicunt, sic videri. Dignetur Diana dare alia meliora fundamenta, & illa statim admittet Caramuël, & ad mentem ipsius dialecticabitur: quod si nemo hucusque præter Caramuelem, fundamentaliter hanc questionem decidit, videretur debere eius studio, & ingenio gratias agi, eiusque doctrinam aduersaria præponi: aliud enim est dicere, ut patet, sic videtur, & aliud omnino, sic probatur: quoniam opinio, quæ ratione caret, & solo timore subsistit, etsi omnium sit, relinqui debet inuenta ratione in contrarium. Hucusque Caramuël.

3. Itaque ipse firmat, quod totum morale non habet nisi octo partes, quia omnium philosophorum decreto octo gradus componunt totum calorem, nec vilius vniquam agnouit nonum, aut decimum, &c. & concludit, quod pars minor octaua sit pars partis, atque adeo parua materia, & secundum hanc regulam in pluribus casibus decernit de paruitate materiae.

Sed hanc doctrinam nominatim contra Caramuelem late impugnatur Pater Pasqualis in *quest. Canon. Cent. 1. q. 29. per totam*, vbi sic ait.

4. Si hæc regula admittenda esset, sequerentur infinita absurda in materia morali; & primo quando Philosophi diuidunt totum in octo partes, seu gradus loquuntur solum de toto intensiois, & quatenus est effectus naturalis agentis, quia nimirum considerando totam illam intensioem, quam naturale agens potest in qualitate producere, diuidunt in octo gradus, & sumunt octauum gradum pro illo summo, quod potest producere naturale. Neque tamen hinc sequitur, quod intensio non possit absolute excedere octauum gradum, nam secundum illos, qui ponunt gradus homogeneos, poterunt duæ qualitates, ut octo poni in eodem subiecto, & tunc intensio diuidetur plusquam in octo partes: gratia, & charitas potest crescere vltra octauum gradum, quia potest semper augeri, ut augebatur in Beata Virgine, & aliis Sanctis, præsertim in confirmatis in gratia, qui quotidie eliciebant actus intensissimos, & consequenter merebantur notabile augmentum gratiæ, & charitatis. In aliis autem totis admittunt communiter plures quam octo partes, ut constat in toto quantitatiuo, ut in numero, tempore, & in quantitate continua.

5. Deinde nec rectè applicat doctrinam de solis octo gradibus in intensioe assignatis pro assignanda paruitate materiæ in toto morali, quia totum morale imitatur totum quantitatiuum, non verò totum intensiuum. Paruitas enim materiæ non habet locum nisi in iis, quæ diuidi possunt quoad materiam, circa quam actus versatur, atque adeo quæ se habent quantitatiuo modo. In toto autem quantitatiuo partes non sunt determinatæ quoad numerum, sed possunt semper multiplicari secundum varias diuisiones, & ideo aliunde mensuranda est paruitas materiæ, & non ex eo quod sit minor octaua parte; & si in aliquibus contingit quod pars minor octaua sit paruitas materiæ, est per accidens, & aliunde hoc habet, & non ex eo, quod sit quid minus octava parte.

6. Absurda autem, quæ sequuntur ex hac doctrina infinita sunt. Si quis furaretur mille aureos alicui, sumptos ex massa decem millium, non peccaret mortaliter, quia furaretur aliquid minus octaua parte, atque adeo in paruitate materiæ. Si quis ex voto deberet decies ieiunare, si nouies tantum ieiunaret, non peccaret mortaliter, quia omitteret paruitatem materiæ promissæ, nam omitteret aliquid

minus octaua parte. Si quis in die ieiunij potens comedere octo libras carnis, comederet vndecim vncias, non peccaret mortaliter, quia comederet in paruitate materiæ. Si quis ingrederetur claustrum Monialium minus octaua parte spatij totius Monasterij, ingressus esset cum paruitate materiæ; atque adeo non peccaret mortaliter. Si quis abscindat digitum alteri, non peccabit mortaliter, quia lædet in membro, quod est minus octaua parte corporis, & pars partis, atque adeo paruitas materiæ, & eodem pacto, si inductio fiat per cætera semper multiplicabuntur absurda.

7. Et hæc omnia docet Pasqualis aduersus regulam Caramuëlis. Et licet hanc Caramuëlis sententiam, me citato, adducat Martinus de San Joseph in *mon. Confess. tom. 1. l. 2. tract. de oratione n. 5.* tamen non audeat illam approbare: sed iudicium relinquit viris doctis.

8. Nostram verò sententiam circa paruitatem materiæ quoad præceptum Horarum Canoniarum etiam tenet, me citato nouissime Hermannus Bufenbaum in *medulla Theologiae moralis l. 4. cap. 2. dub. 2. artic. 2. n. 2.* & me citato, Roccaful. in *praxi Theologiae moralis tom. 1. part. 2. l. 3. de oratione vocali c. 11. num. 266. & alij.*

RESOL. LXXXIV.

An dubitans aliquem Psalmum, vel Horam omnino se tenetur repetere? Ex part. 4. tractat. 3. Ref. 68.

§. 1. **N**egatiuè respondeo, si probabilem coniecturam habet se dixisse, ut ipse quia propositum attendendi habuit, & horas se incepisse meminisse, & librum tenuisse. Imò si iste timidior sit conscientia, male faciat repetendo, aperit enim ianuam serupulis, & ideo Confessarius ei iniungat ut non repetat, sed reliquum officium profectur. Ita Homobonus in *consult. cas. conscient. vol. 2. part. 5. respons. 210.*

RESOL. LXXXV.

An in præcepto non addendi, vel minuendi aliquid ex officio Canonico deus paruitas materiæ? Et an propter talem additionem, & preces missas, tamen quis satisfaciat præcepto recitandi? Ex p. 5. tit. 5. Ref. 64.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondeo cum Castro Palao. *tom. 2. tract. 7. disput. 2. punct. 2. num. 15.* vbi docet, peccare venialiter aliquem, addendo, vel diminuendo minimum, tanquam partem Diuini officij. Notat tamen ipse Suarez *lib. 4. de Horis Canon. c. 15. n. 15.* & aliis peccatum esse mortale, vel minimum addere, vel diminuere animo ut in perpetuum sic duraret, quia licet respectu Diuini officij illa sit minima pars, leuis additio, vel diminutio, non est tamen leue, sed graue illam minimam partem ritui Ecclesiæ quasi perpetuo addere, vel diminuere, tum ob vsurpatam iurisdictionem, tum ob introductionem noui ritus & cultus; sed contrarium docet Bonacina *de Horis Canon. disp. 1. q. 3. part. 1. n. 21.* agnoscens in tali casu solam culpam venialem.

2. Non desinam tamen hic pro curiosis adnotare quoad preces, propter talem additionem, te fatiendum tamen præcepto recitandi, quia totum quod præcipitur recitas, etsi aliis precibus mixtum. Nec valet dicere quod illa mixtio facit, ut non sit eadem